د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشیح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامه او د افغانستان د نجیبو خلکو د نیکمرغۍ په هیله ، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال د لیندۍ له ۲۲ څخه د مرغومې تر ۱۴ نېټې پورې په کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مادو کې د رأیو په اتفاق تصویب شو، توشیح او انفاذیې اعلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هیله کوم تر څو دغه اساسي قانون د اسلام د مبین دین د حکمونو په رعایت سره دملي یووالي د ټینګښت ، د دموکراسۍ د هدفونو د تحقق د مدني ټولنې د جوړ ولو ، د ټولنیزې اقتصادي ، اجتماعي ، سیاسي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی سعادت مردم نجیب و صلح دوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگهٔ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق آرا تصویب گردید، توشیح و انفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بارگاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعهٔ مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، مشعل راه دولت و مردم کشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گــــرديده، صـــــلح، بــرابـــــری و بــرادری را بـــين ملــت افغانســـتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست			فهرست قانون اساسی افغانستان		
عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه

عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سریزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱ مادي)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادي)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادي)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادي)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادي)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادي)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادي)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادي)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادي)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادي)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادي)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادي)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحـــمد لله رب الــعالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و الـمرسـلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلامیې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټینګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛

■ د هېواد د سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سیدونکیو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛

د هېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو درې سوه دوه اتيا يم لمريز هجري کال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د کابل په ښار کې تصويب کړ.

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېليدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

درېيمه ماده:
په افغانستان کې هېڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگهٔ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصويب کرديم.

فصل اول
دولت

مادهٔ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

مادهٔ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دين مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم:
حاکميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقیم یا توسط نمایندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعیت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی وسایر اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هیڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت څخه نه محروميږي.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانینو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمین، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبیق احکام این قانون اساسی و سایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیموکې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسټ دیوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سیاست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظیموي.

مادۀ ششم:

دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر ، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیۀ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادۀ هشتم:

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانگې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادۀ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين می نمايد.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداگرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له گټو سره سمې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پيسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کميسيون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکيل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظيمېږي.

دیارلسمه ماده:
دولت د صنايعو د پراختيا، د توليد د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتيا او د کسبگرو د فعاليتونو د ملاتړ لپاره اغيزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

څوارلسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختيا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنيزو او د ژوند د شرايطو د ښه کولو او د کوچيانو د ميشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکيتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبيرونه نيسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کميسيون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نمايد.

تشکيل و طرز فعاليت اين بانک توسط قانون تنظيم می شود.

مادهٔ سيزدهم:
دولت برای انکشاف صنايع، رشد توليد، ارتقای سطح زندگی مردم و حمايت از فعاليتهای پيشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

مادهٔ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرايط اقتصادی، اجتماعی و معيشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچيان، در حدود بنيه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

دولت به منظور تهيهٔ مسکن و توزيع ملکيتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د خوندي کولو په واسطه لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

مادهٔ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

مادهٔ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بیلابیلو سطحو کې د معارف د ودې او د دیني زده کړو د پراختیا، د جوماتونو، مدرسو او دیني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظیم لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

اتلسمه ماده:
د هېـــواد د تقـــویم مبدأ د پیغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتـي ادارو د کـار بنسـټ هجـري لمریز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بیرغ لـه: دریـو تور، سور او زرغـون رنگـه ټوټـو څخـه جوړ دی. درې واړه ټـوټـې پـه مسـاوي ډول لـه کینې نه ښي لور ته پـه عمودي ډول سره پرتې وي او د هـر رنگ سور د هغـه د اوږدو نیمایي دی چـې پـه منـځ کې یـې د افــغانستان ملـي نښـان ځـای پرځای شوی دی.

دافغانســتان د دولـت ملـي نښـان لـه سپین رنگي محراب او منبر څخه جوړ دی چـې پـه دوو څنـډو کـې یـې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقـای معـارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روزهـای جمعـه، ۲۸ اسـد و ۸ ثـور تعطیل عمومی است، سایر رخصتـی هـا توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بیـرق افغانسـتان مـرکب است از: سه قطعه با رنگهای سیاه، سرخ و سبز کـه بـه صورت عمـودی، بـه اندازه هـای مسـاوی، از چـپ بـه راست، در کنار هـم واقـع شده، عـرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسـط آن نشـان ملـی افغانستان قرار دارد.

نشـان ملـی افغانسـتان عبـارت از محـراب و منـبر بـه رنگ سفید می باشد که در دو گوشه آن دو بیرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې یې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ويشتمه ماده:
ژوند د خدای (ﷻ) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بيست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبيعی انسان است، هيچ شخص بدون مجوز قانونی از اين حق محروم نمی گردد.

ځلورويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لياري تنظيمېږي حدودنه لري.

مادۀ بيست و چهارم:
آزادی حق طبيعی انسان است. اين حق جز آزادی ديگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظيم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمايت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بيست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تورهغې چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې گناه گڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحيت محکوم عليه قرار نگيرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

مادۀ بيست و ششم:
جرم يک عمل شخصی است.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

تعقيب، گرفتاری يا توقيف متهم و تطبيق جزا بر او به شخص ديگری سرايت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده:
هيڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هيڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقيبيدای، نيول کيدای او يا توقيفېدای نه شي.

هيچاته سزا نشي ورکول کيدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ويشتمه ماده:
د افغانستان هيڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کيدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بين الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هيڅ افغان د تابعيت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ويشتمه ماده:
د انسان تعذيب منع دی.

هيڅوک نه شي کولای چې له بل

مادۀ بيست و هفتم:
هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گرديده باشد.

هيچ شخص را نمی توان تعقيب، گرفتار و يا توقيف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمۀ با صلاحيت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گرديده باشد.

مادۀ بيست و هشتم:
هيچ يک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت و يا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادۀ بيست و نهم:
تعذيب انسان ممنوع است.

هيچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادهٔ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یو دېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادهٔ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولت په جنايي پېښو کې د بېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دولت در قضايای جنايی برای متهم بی بضاعت وکيل مدافع تعيين می نمايد.

د متهم او د هغه د وکيل تر منځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميت مکالمات، مراسلات و مخابرات بين متهم و وکيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن می باشد.

د مدافع وکيلانو وظايف او واکونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

دوه دېرشمه ماده:

پور د پوروړي د آزادۍ د سلبيدو يا محدودېدو سبب کيدای نشي.

مادۀ سی و دوم:

مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

د پور د بيرته اخيستلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طرز و وسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم ميگردد.

دري دېر شمه ماده:

د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سی و سوم:

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط و طرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم ميگردد.

څلور دېرشمه ماده:

د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سی و چهارم:

آزادی بيان از تعرض مصؤن است.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وينا ، ليکنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون کې د راغلو حکمونو په

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسيله گفتار، نوشته، تصوير و يا وسايل ديگر، با رعايت احکام مندرج اين قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعايت، څرګند کړي.

اظهار نمايد.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

احکام مربوط به مطابع، راديو و تلويزيون، نشر مطبوعات و ساير وسايل ارتباط جمعی توسط قانون تنظيم ميگردد.

پنځه دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

مادهٔ سی و پنجم:

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمين مقاصد مادی و يا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعيتها تأسيس نمايند.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۱- مرامنامه و اساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع څرګند وي؛

۲- تشکيلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

۳- اهداف و تشکيلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنیو سیاسي گوندونو یا نورو بهرنیو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سیمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعالیت کول، جواز نه لري.

هغه جمعیت او گوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحیتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ د پرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غوښتنو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه د پرشمه ماده:

د اشخاصو د مخابرې او لیکونو ازادي او محرمیت که په لیکلي ډول وي یا د تیلیفون او تلگراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېری څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او لیکونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:

آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې يا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي يا يې ولټوي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکينۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي يا هغه ولټوي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو يا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادۀ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازۀ ساکن یا قرار محکمۀ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازۀ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بيرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادۀ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطۀ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملکيت له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مگر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د باصلاحيته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکيت استملاک يوازې د عامه گټو د تأمين په مقصد ، د مخکيني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حکم کېداي شي.

مادهٔ چهلم:
ملکيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود ، مگر در حدود احکام قانون.

ملکيت هيچ شخص، بدون حکم قانون و فيصلهٔ محکمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود .

استملاک ملکيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد .

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گيرد .

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنيو ملکونو پر سياسي نمايندگيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهل و يکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکيت اموال عقاری را ندارند .

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد . فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی که افغانستان عضو آن باشد ، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هــر افغــان مکلــف دی د قــانون لــه حکمونـو سـره سـم دولـت تـه مالیـه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قـانون لـه حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عـدالت پـه رعایـت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهـرنیو کسانو او موٴســسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هـــر ډول ورکـــړه شـــوې مـــالیه، محصــول او عایــدات، دولتــي واحــد حساب ته تحویلېږي.

دري څلو یښتمه ماده:
زده کـــړه د افغـانســتـــان د ټولــــو اتباعـــو حـق دی چـــې د لـیسانـس تــر درجـــې پـورې وړیـا د دولـت لـــه خـــوا تـأمـیـنـیږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کـې د متــوازن معـارف د عـامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تـأمین لپـاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیـو ژبـو د تـدریس لپـاره پـه هغـو سـیموکي چـې پـرې خبـرې کېـږي لاره

مادۀ چهل و دوم:
هــر افـغـان مـکـلـف است مطابـق بــه احــکام قانــون بــه دولــت مالیــه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

انـدازۀ مـالیه و محصـول و طرز تادیـۀ آن، بــا رعایــت عــدالت اجتمــاعی، توسط قانون تعیین میگردد.

ایـــن حکـــم در مـــورد اشـــخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هـــر نــوع مالیــه، محصـول و عوایـد تـــادیه شـــده، بـــه حـــساب واحـد دولتی تحویل داده می شود.

مادۀ چهل وسوم:
تعلیم حـق تمام اتباع افغانستان است کـه تـا درجـه لیسـانس در مؤسسـات تعلیمـی دولتـی بـه صـورت رایگـان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولـت مکلـف است بـه منظـور تعمـیم متـوازن معـارف در تمـام افغانسـتان، تـأمین تعلیمـات متوسـطۀ اجبـاری، پروګـرام مـؤثر طـرح و تطبیـق نمایـد و زمینه تدریس زبـان هـای مـادری را در مناطقـــی کـه بـه آنهـا تکلـم مـی کننـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

څلور څلويښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده‌کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو د زده‌کړو د ښه والي او په هيوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيق کړي .

پنځه څلويښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دين د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او دښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوينوي.

شپږ څلويښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده‌کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده‌کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد توازن و انکشاف تعليم براى زنان، بهبود تعليم کوچيان و امحاى بى سوادى در کشور، پروگرامهاى مؤثر طرح و تطبيق نمايد.

مادهٔ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعليمى را، بر مبناى احکام دين مقدس اسلام و فرهنگ ملى و مطابق با اصول علمى، طرح و تطبيق مى کند و نصاب مضامين دينى مکاتب را، بر مبناى مذاهب اسلامى موجود در افغانستان، تدوين مى نمايد.

مادهٔ چهل و ششم:
تأسيس و ادارهٔ مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى وظيفه دولت است.

اتباع افغانستان مى توانند به اجازهٔ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى، اختصاصى و سواد آموزى اقدام نمايند.

دولت مى تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمـــومي او اختصاصـــي زده‌کـــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

را بـه اشخاص خارجی نیـز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

د لـــوړو زده کـــړو پـه دولتـي مؤسسـو کې دشاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

شـــرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عــــالی دولتــــی و ســایر امــور مــربــــوط بـــه آن، تــوســط قــانون تنظیم میگردد.

اوه څلويښتمه ماده:
دولـــت د عـــلـم ، فـرهنـگ، ادب او هنـر د پـرمختـګ لپـاره اغـيز مـن پروګرامونه طرح کوي.

مادۀ چهل و هفتم:
دولـــت بـــرای پیشرفـــت علــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولــت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقوق تضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کې علـمي څيړنـې هڅوي او ملاتـړ يې کوي او د هغـو لـه نتيجو څـخه د اغيزمنـې ګټـې اخيسـتل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

دولت حقوق مؤلف، مختـرع و کاشف را تضـمین مـی نمایـد و تحقیقـات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت مـی کنـد و استفادۀ مـؤثر از نتایج آن را، مطابق بـه احکام قـانون، تعمیم می بخشد.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

مادۀ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

دکـار د سـاعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتي، د کـار او کـارګر حقوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لیارې تنظیمېږي.

تعـــیین سـاعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارگــر و سایر امور مربوط بـه آن توسط قـانون تنظیم میگردد.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

انتخــاب شـغل و حرفــه، در حــدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلويښتمه ماده :
د جبري کار تحميل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساينه تهديد کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان ملي وجيبه ده.

پر ماشومانو د کار تحميل جواز نه لري.

ماده چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گيری فعال در حالت جنگ، آفات و ساير حالاتی که حيات و آسايش عامه را تهديد کند، از وجايب ملی هر افغان می باشد.

تحميل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د يوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سيستم کې د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لازم تدبيرونه ونيسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

مادهٔ پنجاهم:

دولت مکلف است به منظور ايجاد ادارهٔ سالم و تحقق اصلاحات در سيستم اداری کشور تدابير لازم اتخاذ نمايد.

اداره اجراآت خود را با بيطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. اين حق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذيرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنۍ او په ټولنه کې د هغوی د

مادهٔ پنجاه و يکم:
هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

مادهٔ پنجاه و دوم:
دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ پنجاه و سوم:
دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهدأ و مفقودين و برای باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانی معلولين و معيوبين و سهم گيری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدين را تضمين نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد و مورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجيبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط اجرای دورۀ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کیږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادهٔ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادهٔ پنجاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادهٔ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکی، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل
جمهور رئیس

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئیس جمهور

مادۀ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهــور رئــيس لــومړی مرســتيال د جمهور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

معــاون اول رئــيس جمهــور در حالــت غيــاب، اســتعفأ و يــا وفــات رئــيس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منـــدرج ايــن قانون اساسی، عمل می کند.

د جمهـــــور رئــــيس د لـومـــــړي مــرستــيــال پــه غيــاب کــې، دويــم مرستيال د اساسي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

در غـيـــاب مـــعـاون اول رئــيس جمهـور، معـــاون دوم مطـابــق بـه احکام منـــدرج ايــن قــانون اساسی عمل می کــند.

يوشپيتمه ماده :

جمهــور رئــيس د راي ورکوونکيــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلـوکې تر پنځـوسو زيـاتو رايو په ترلاسه کـولو انتخابيږي.

مادهٔ شصت و يکم:

رئيس جمهور بـا کسب اکثريت بـيش از پنجـاه فـی صد آرای رای دهند گان از طريــق رأی گيـری آزاد، عمــومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروســته د پــنځم کــا ل د غبرګـولي پـه لومړی نيټه پای ته رسيږي.

وظـيـفـــهٔ رئـيـــس جـــمهور در اول جوزای ســال پـنـجم بعد از انتخابـات پـايان می يــابــد.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

انتخابـات بــه منظـور تعيــين رئــيس جمـهور جـــديد در خـلال مـــدت سی الــی شــصت روز قبـل از پايــان کــار رئـــيس جمهـــور برگزار ميگردد.

کــه چېــرې پــه لــومړي پــړاو کــې لــه کانديدانو څخه يـو هم ونـه کړای شي چې په سلوکې تـر پنځوسو زيـاتې رايـې ترلاســه کــړي، انتخابــات د دوهــم ځــل لپاره د انتخاباتو د نتـايجو د نېټـي تـر اعــلان وروســته د دوو اونيــو پــه اوږدو

هـرگـــاه در دور اول هـــيچ يـــک از کــانـديـدان نتــواند اکثريت بــيش از پنجــاه فـــی صـد آرا را بـه دســت آورد، انتـــخابات بـرای دور دوم در ظـــرف دو هفـــته از تــاريخ اعـــلام نتـــايج انتـــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای گيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانی که بيشترين آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمايند.

در دور دوم انتخابات، کانديدی که اکثريت آرا را کسب کند، رئيس جمهور شناخته می شود.

هرگاه يکی از کانديدان رياست جمهوری در جريان دور اول يا دوم رأی گيری و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار ميگردد.

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به رياست جمهوری کانديد می شود، واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲- در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايۍ په لاره

نشده باشد؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصمیم نیول؛

۶- د ملي شورى په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لیږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلویې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تایید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادۀ شصت و چهارم:
رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادۀ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرګې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزى بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرګې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاکل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو کې د افغانستان د سياسي نماينده ګيو د مشرانو ټاکل؛

۱۵- په افغانستان کې د بهرنيو سياسي نماينده ګانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شورای ملی و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفای معاونين رياست جمهوری؛

۱۱- تعيين وزرا، لوی ثارنوال، رئيس بانک مرکزی، رئيس امنيت ملی و رئيس سره مياشت به تائيد ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضای ستره محكمه به تائيد ولسی جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پوليس و امنيت ملی و مامورين عالی رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگی های سياسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بين المللی؛

۱۵- قبول اعتماد نامه های نمايندگان سياسی خارجی در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی، مصالح عليای مردم افغانستان را رعايت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئيس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادهٔ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها و وظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملي شورى ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعيين ميگردد صورت ميگيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در اين حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۳- ټول پوښتنه؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- عزل وزرا؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادهٔ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس او د هغـه د لـومړي مرستيال د يوځـايي مړينـې په صورت کې په ترتيب سره دويم مرستيال، د مشرانو جرگې رئيس د ولسي جرگې رئيس د او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسي ددې اساسي قـانـون د (اوه شپيتمې) مـادې لـه حکم سره سم د جمهور رئيس وظيفې په غاړه اخلي.

نهه شپيتمه ماده :

جـمهـور رئيـس د ملـت او ولسـي جرگـې پـه وړانـدې ددې مـادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پـر جمـهور رئـيس د بشـري ضـد جرمونـو، ملـی خيانـت يـا جنايـت د ارتکـاب تـور لگـول د ولسـي جرگـې د ټولـو غړيـو د درېيمې برخـې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرگې د ټولـو غړيو له دريو څخه د دوو برخو د رايو له خوا تاييـد شـي، ولسـي جرگـه د يـوې مياشتې دننه لويه جرگه دايروي.

کـه لويـه جرگـه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړيـو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کـړي، جمهـور رئيس لـه وظيفـې څخه گوښـه او موضـوع ځانگړې محکمې تـه سپارل کيږي. ځانگړې محکمه د ولسی

در صـورت وفـات همزمـان رئـيس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتيـب معـاون دوم، رئـيس مشـرانو جرگـه، رئـيس ولـسی جـرگـه و وزيـر خـارجـه يکـی بعـد ديگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادۀ شصت و هفتم ايـن قـانون اساسـی وظـايف رئـيس جمهور را به عهده ميگيرد.

مادۀ شصت و نهم:

رئيس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگـه مطـابق بـه احکـام ايـن مـاده مسئول می باشد.

اتهـام عليـه رئيس جمهـور بـه ارتکـاب جـرايم ضـد بشـری، خيانـت ملـی يـا جنـايت، از طـرف يـک ثلـث کـل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضـا شـده مـی توانـد. در صـورتيـکه ايـن تقـاضـا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگـه تـائيد گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت يـک مـاه لويـه جرگه را داير می نمايد.

هـرگـاه لـويـه جـرگـه اتهـام منسوب را بـه اکثريـت دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب نمايـد، رئـيس جمهـور از وظيفـه منفصل و موضوع بـه محـکمۀ خـاص محـول ميگـردد. محکمـۀ خـاص متشـکل اسـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې له دريو غړيو، دستري محکمې له دريو غړيو چې لويه جرګه يې ټاکي او د مشرانو جرګې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاکل کيږي، اقامه کيږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعيين لويه جرگه، اقامۀ دعوی توسط شخصی که از طرف لويه جرگه تعيين می گردد صورت ميگيرد.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبيقيږي.

در اين حالت احکام مندرج مادۀ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

اويا يمه ماده :
د جمهور رئيس تنخوا او لګښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتادم:
معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقيه مدت حيات از حقوق مالی دوره رياست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفيد می شود.

څلورم فصل
حکومت

فصل چهارم
حکومت

يواويايمه ماده:
حکومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتاد و يکم:
حکومت متشکل است از وزرا که تحت رياست رئيس جمهور اجرای وظيفه می نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اويايمه ماده :
څوک چې د وزير په توګه ټاکل کيږي بايد لانديني شرطونه ولري:

۱- يوازي د افغانستان د تابعيت لرونکی وي.

که چيرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائيد يا رد، صلاحيت لري؛

۲- لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه ديرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده :
کېدای شي وزيران د ملي شورى له غړيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادۀ هفتاد و دوم:
شخصی که به حيث وزير تعيين می شود واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هرگاه کانديد وزرات تابعيت کشور ديگری را نيز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحيت تائيد و يا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصيلات عالی، تجربۀ کاری و شهرت نيک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادۀ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی يا خارج از آن تعيين شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست ميدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

ځلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر گڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته رسوم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادۀ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

۱- تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پای کې د سرته رسيدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

شپږ اويايمه ماده :

حکومت د هېواد د سياست د اساسي کرښو د تطبيق او دخپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبوي. دا مقررات بايد د هيڅ قانون له نص يا روح سره مناقض نه وي.

بين المللى؛

۳- تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد ادارى؛

۴- ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالى دولت و حفاظت دارايى عامه؛

۵- طرح و تطبيق پروګرام هاى انکشافى اجتماعى، فرهنگى، اقتصادى و تکنالوژيکى؛

۶- ارائه گزارش به شوراى ملى در ختم سال مالى درباره امور انجام شده و پروګرام هاى عمدۀ سال مالى جديد ؛

۷- انجام ساير وظايفى که به موجب اين قانون اساسى و قوانين ديگر از وظايف حکومت دانسته شده است.

مادۀ هفتاد و ششم:

حکومت براى تطبيق خطوط اساسى سياست کشور و تنظيم وظايف خود مقررات وضع و تصويب مى کند. اين مقررات بايد مناقض نص يا روح هيچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اويايمه ماده :

وزيران خپل وظايف د اداري واحدونو د آمرينو په توگه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاکي، سرته رسوي.

وزيران له خپلو ټاکلو وظايفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرگې په وړاندې مسئوليت لري.

اته اويايمه ماده:

که چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعايت ځانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اويايمه ماده :

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطيل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بيړنۍ اړتيا پر اساس تقنيني فرمانونه ترتيب کړي.

تقنيني فرمانونه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته د قانون حکم پيدا کوي. تقنيني فرمانونه بايد د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادهٔ هفتاد و هفتم:

وزرا وظايف خود را به حيث آمرين واحدهای اداری در داخل حدودی که اين قانون اساسی و ساير قوانين تعيين می کند ، اجرا می نمايند .

وزرا از وظايف مشخصهٔ خود نزد رئيس جمهور و ولسی جرگه مسئوليت دارند .

مادهٔ هفتاد و هشتم:

هرگاه وزير به ارتکاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی و يا ساير جرايم متهم گردد ، قضيه با رعايت مادهٔ يکصد و سی و چهارم اين قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول ميگردد .

مادهٔ هفتاد و نهم:

حکومت می تواند در حالت تعطيل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامين تقنينی را ترتيب کند .

فرامين تقنينی بعد از توشيح رئيس جمهور حکم قانون را حايز می شود . فرامين تقنينی بايد در خلا ل سی روز از تاريخ انعقاد نخستين جلسهٔ شورای ملی به آن تقديم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـې تـه وراندېږ شـي او کـه د ملـي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

اتيايمه ماده:
وزيـران نشـي کـولای د خپـل کـار پـه دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمـی تواننـد در زمـان تصـدی وظيفـه از مقـام خـود بـه ملحوظـات لسـانی، سـمتی، قـومی، مـذهبی و حزبی استفاده نمايند.

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شورای ملی

يواتيايمه ماده :
د افغـانستان د اسـلامي جمهـوري دولـت ملـي شـورى د سـتر تقنينـي اورگـان پـه توگـه د افغـانسـتـان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندگي کوي.

مادۀ هشتاد ويکم:
شـورای ملـی دولـت جمهـوری اسلامی افغانسـتان بـه حيث عـالی تـرين ارگـان تقنينـی مظهـر ارادۀ مـردم آن اسـت و از قاطبـۀ ملـت نمايندگی می کند.

د شورى هر غړي درايې د څرگندونې پـه وخـت کـې، د افغانسـتان د خلـکو عمـومي مصلحتونه او ستري گټـې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هـر عضو شـورى در مـوقـع اظهـار رای، مـصالـح عـمومـی و منـافع عليـای مـردم افغـانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

دوه اتيايمه ماده :
مـلي شـورى لـه دوو مجلـسونو: ولسـي جـرگـې او مـشرانـو جرگـې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شـورای مـلی مـتشـکل از دو مجلس: ولـسـی جـرگـه و مشرانـو جـرگـه می باشد.

هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

هـيچ شـخص نمـی توانـد در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:
د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له د پرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادهٔ هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

څلور اتیایمه ماده :
د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کیږي:

مادهٔ هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- د هرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۲- از جملهٔ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کیږي.

۳- یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابیږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتیایمه ماده :

هغه څوک چې د ملي شوری غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کميسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادهٔ هشتاد و پنجم:

شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعهٔ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادهٔ هشتاد و ششم:

وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتیایمه ماده :
د ملي شورى له دواړو جرگو څخه هره یوه دکار د دورې په پیل کې له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توگه د یوې تقنینني دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نایب او دویم نایب او دوه تنه د منشي او د منشي د نایب په توگه، د یوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرگې او مشرانو جرگې اداري هیئت جوړوي.

د اداري هیئت وظیفې د هرې جرگې د داخلي وظایفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :
هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دوره تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعیین می شود.

اته اتیایمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرگو څخه هره یوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظایفو د اصولو له مخي کمېسیونونه جوړوي.

مادهٔ هشتاد و هشتم:
هر یکی از دو مجلس شورای ملی برای مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها تشکیل می دهد.

نهه اتیایمه ماده :
ولسي جرگه واک لري د غړیو د دریمې برخې په پیشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، یو ځانگړی کمېسیون وټاکي.

ددې کمېسیون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

مادهٔ هشتاد و نهم:
ولسی جرگه صلاحیت د ارد به پیشنهاد یک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کمیسیون خاص تعیین نماید.

ترکیب و طرز العمل این کمیسیون در اصول وظایف داخلی ولسی جرگه تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملـــي شــــوری دا لانــــدې واکـــونه لـري:

۱- د قوانینـــو او تقنینـــي فرمـــانونو تصویب، تعدیل یا لغو کول؛

۲- د ټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تـکـنـالـوژیـکــي پرمختیـــایي پروګرامونو تصویب؛

۳- د دولتي بودجې تصویب او د پور اخیستو یا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحـدونو منځتــه راوړل، تعدیل او یا لغو کول؛

۵- د دولـــتونو تـرمنځ د تړونونـو او بین المللي میثاقونو تصدیق او یا لـه هغو څخه د افغانستان بیلول؛

۶- پـه دي اساســي قـانون کـې نـور مندرج واکونه.

یونوي یمه ماده :
ولــسـي جرګــه لانــدې ځانګــړي واکونه لري:

۱- لــه هـــر یـــوه وزیـــر څخـــه د استیـضاح پـه برخـه کـې ددې اساسي قـانون د دوه نـوي یمې مـادې لـه حکم سره سم تصمیم نیول؛

مادهٔ نودم:
شـــورای ملـی دارای صلاحیتهـای ذیـل میباشد:

۱- تصویب، تعدیل یا لغو قوانین و یا فرامین تقنینی؛

۲- تـصویـــب پـروگرامهـــای انـــکشافی اجتمــاعی، فرهنگـــی، اقتصادی وتکنالوژیکی؛

۳- تصویب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ یا اعطای قرضه؛

۴- ایجاد واحدهای اداری، تعدیل و یا الغای آن؛

۵- تصدیـــق معاهـــدات و میـثاقـهـای بـین المللـی یـا فسـخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سـایر صـلاحیتهای منـدرج ایـن قانون اساسی.

مادهٔ نود و یکم:
ولســی جرگـه دارای صـلاحیتهای اختصاصی ذیل می باشد:

۱- اتـخـــاذ تصـمیم در مـــورد استیضاح از هـــر یک از وزرا مطابق بـه حکم مـــادهٔ نـود و دوم ایـــن قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسي جرګه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای موضوع څېړي.

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرګې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

دري نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرګو هر يو کمېسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلي ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

مادهٔ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا ، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد .

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد . اين رای به اکثريت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد .

مادهٔ نود و سوم:
هر يک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعا ت معين سوال نمايد .

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور نوي يمه ماده :

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرگو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مگر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرگنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبي سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرگه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې گڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لیارې وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادۀ نود و چهارم :

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبۀ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

مادۀ نود وپنجم:

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي یمه ماده :
که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادۀ نود و ششم:
هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي یمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادۀ نود و هفتم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملـي شـورى د دولـت د هغـو قوانينـو، معاهدو او پرمختيـايي پروګرامونـو پـه باره کې تصميم نيــــولو ته لومړيتوب ورکـوي چـې د حکومـت د وړانـديز پـه بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مـورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشـنهاد حکومـت ایجـاب رسـیدگی عاجـل را نماید اولویت می دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشـنهاد لـه دوارو جرګو څخه ديوې د لسو غړيو لـه خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرګې د يـو پـر پنځمـې برخـې غړيـو تـر تائيـد وروسـتـه د همـاغې جرګـې د کـار پـه فهرست کې نيول کېږي.

هرگـاه پیشـنهاد طرح قـانون از طرف ده نفـر از اعضـای یکـی از دو مجلـس صورت گیرد، بعد از تائیـد یک پنجم اعضـای مجلسی که پیشـنهاد بـه آن ارائـه شده است، در فهرسـت کـار آن مجلس داخل میگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولـــت بودجـــه او د حکومــــت پرمـختـيـايــې پروګــرام د مشرانـــو جرګـــې لـــه لیـاري ددې جرګـــې لـــه مشورتـي نظريـي سره يوځاى ولسـي جرګې ته سپارل کېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بـودجـــۀ دولـــت و پروگــــرام انکـشافـــی حکومــــت از طریــق مشـــرانو جرگـــه تـوأم بـا نظریـۀ مشـــورتـــی آن بـــه ولســی جرگـه تقدیم می شود.

د ولسي جرګې تصميم د جمهور رئيس تـر توشيح وروسـته، مشـرانو جرګې تـه تر وړاندي کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

تـصمیم ولسـی جرگـه بـدون ارائه بـه مـشرانو جرگه بعد از توشیـح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

کـه چېـرې د ځيـنـو عـواملـو لــه مخې د مالي کــال تـر پيـل مخکـې بـودجــه تـصويــب نشـــي، د نـــوې بودجـې تــر تـصويــب پـورې، د تېـر کـال بـودجـه تطبيـقـېږي.

هــرگاه نـظر بـه عـواملـی تصویـب بــودجــه قبــل از آغـاز ســال مــالی صورت نگیرد، تـا تـصویب بودجـه جـدیــد، بـودجـۀ ســال گـذشتـه تطبیق میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو میاشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آینده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقدیم میگردد.

ولسي جرګه نشي کولای د بودجې تصویب له یوې میاشتې څخه زیات او د هغه پور د اخیستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخیستو او ورکولو د پیشنهاد په اړه تصمیم ونه نیسي، پیشنهاد تصویب شوی ګڼل کېږي.

هرگاه ولسی جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

نهه نوي یمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه یا پرمختیایي پروګرام یا له عامه امنیت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتیا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:

کـه چېـرې د ېـوې جـرگـې مصـوبـه د بـلې جرگې لـه خـوا رد شي، د اختـلاف د له منځه وړلـو لپـاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خـوا پـه برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

د هيئـت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشېـح وروسته نافـذه گڼل کېږي. کـه گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. پـه دې حالـت کـې ولسـي جرگـه کولای شي په خپله ورپسـې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيـو لـه دريـو څخـه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشـرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئـيس تر توشېح وروسته نافذ گڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :

د ملي شورى هيڅ غړى د هغې رايې يـا نظريې له امله چې د وظيفـې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :

که د ملي شورى غړى په يوه جرم مـتهم شي، مسـئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرگې ته چې متهم يـې غـړى دى، خبر ورکـوي او مـتهم تـر عـدلي تعقيـب

مادۀ صدم:

هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود ، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکيل می گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد ، مصـوبـه رد شـده بـه حسـاب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلسـۀ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصـويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئـيس جمـهور نـافذ شمرده می شـود.

مادۀ يکصد و يکم:

هيـچ عضـو شـورای ملی بـه علـت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:

هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود ، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نومړې جرګې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نومړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازهٔ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو دریيمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرګو څخه د هرې یوې په غونډو کې ګډون وکړي.

مادهٔ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسهٔ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شـــورى دواړې جـرګـــې پـــه عيـــن وخـــت کـــې، بېـــل بېـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کلـه چـې تقنينيـه دوره يـا کلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــيس لـــه خـــوا پرانيستل کېږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولســـي جـــرګــــې رئيـــــس د مـلـــي شـــورى د ګـــډو غـــونډو مـــشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده :
د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي يې د سري تـــوب پيشـــنهاد وکـــړي او جرګـــه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده :
د ملي شـورى د هـر مجلـس نصـاب د

مادۀ يکصدو چهارم:
هـر دو مـجلـس شـوراى ملى در وقت واحـــد بـــه صـــورت جـداګانـــه جلسـه مى کـنـنـد.

جلسـات هـردو مجلس در مـوارد ذيـل مى تواند به طور مشترک داير شود:

۱- در مـوقعى کـه دورۀ تقنينيـه يـا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهـور افتتاح مى ګردد؛

۲- در صـــورتيکه رئـــيس جمهـــور ضرورى تشخيص دهد؛

رئيـس ولـسـى جـرګـه، از جلسـات مـشـتـرک شـوراى مـلـى ريـاسـت مى نــمايد.

مادۀ يکصدوپنجم:
جلسات شوراى ملى علنى مى باشد مګر اينکه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفـر از اعضـاى شـوراى ملـى، سـرى بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصى نمى تواند عنفاً بـه مقر شوراى ملى داخل شود.

مادۀ يکصد و ششم:
نـصاب هـر يک از دو مجلس شـوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایـو د اخیسـتو پـه وخت کـې د هـرې جرگـې د غړیـو د اکثریـت پـه حضـور بشـپړیږي او تصـمیمونه یـې د حاضـرو غړیـو د رایـو پـه اکثریـت نیـول کېـږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

ملـی، هنگـام رای گیـری بـا حضـور اکثریت اعضـا تکمیـل مـی گـردد و تصامیـم آن بـا اکثـریـت آرای اعضـای حاضـر اتخـاذ مـی شـود، مگـر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

یوسلو اوومه ماده :

ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دایروي.

مادۀ یکصد و هفتم:

شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عـادی دایر می کند.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایرېدای شي.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهـور دایـر شده می تواند.

یوسلو اتمه ماده :

د ملـي شـوری د غـړي د مړینـې، استعفی، عزل او یا د داسي معلولېدو او معیوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دایمـي توگـه د وظیفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعیین د قانون له حکمونو سره سم ترسره کېږي.

مادۀ یکصد و هشتم:

در حـالات وفـات، اسـتعفا و عـزل عضو شـورای ملی و یـا معلولیت یـا معیوبیتـی کـه بـه طـور دایـم مـانع اجرای وظیفـه گـردد، تعیین نمـاینده جـدیـد بـرای مـدت باقـی مـانـده دورۀ تقنینـه، مطابـق بـه احـکام قانون صورت میگیرد.

د ملي شوری د غړیو د حاضرېدو یا نه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

امـور مربـوط بـه حضـور و غیـاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

یوسلو نهمه ماده :
د تقنینیه دورې په وروستني یوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شوری د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

شپږم فصل
لویه جرگه

یوسلو لسمه ماده :
لویه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لویه جرگه:

۱- د ملي شوری له غړیو؛

۲- د ولایتونو او ولسوالیو د جرگو له رئیسانو جوړېږي؛

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لویې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

یو سلو یوولسمه ماده:
لویه جرگه په لاندینیو حالاتو کې دایرېږي:

داخلی تنظیم می گردد.

مادۀ یکصد ونهم:
پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دورۀ تقنینیه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم
لویه جرگه

مادۀ یکصد و دهم:
لویه جرگه عالی ترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی؛

۲- رؤسای شوراهای ولایات و ولسوالیها؛

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

مادۀ یکصد و یازدهم:
لویه جرگه در حالات ذیل دایر میگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېـــواد دخپلـــواکۍ، ملـــي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساســـي قانـــون د حکمونـو تعديل؛

۳- ددې اساســـي قـــانون د (نهـــه شـپيتمې) مـادې لـه مخـې د جمهـور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:

لـويـه جرگـه پـه لومـړۍ غـونـډه کې، د غــړيو لـــه منځـه يـو تــن د رئيس، يو تـن د مـرستـيال او دوه تـــنه د منشـــي او نايـب منشـــي پـــه تـــوگـــه ټاکـــي.

يو سلو ديار لسمه ماده :

د لـويـــي جرگـــې نصــاب د رايـــې اخيســتو پـه وخـت کـې د غـړيـو پـه اکثريت سره بشپړېږي.

د لـويې جرگـې تصـميمونه، لـه هغـو مـواردو پرتـه چې په دې اساسي قـانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :

د لويې جرگې بحثونـه علني دي، مگر

۱- اتـخـاذ تصميم در مـورد مسـايل مربـوط بـه استـقـلال، حاکميـت مـلـی، تمـاميـت ارضـی و مصـالح عليای کشور؛

۲- تـعـديــل احـــکام ايـــن قـانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و نهم ايـن قانون اساسی؛

مادهٔ يکصدو دوازدهم:

لـويــه جرگـه در اولـيـن جلـسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يـک نفـر را بـه حيـث معـاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ يکصد و سيزدهم:

نـصـاب لـويـه جــرگـه هنگـام رای دهـی، بـا حضـور اکثريـت اعضـا تـکميـل ميـگردد.

تـــصاميـم لـويـــه جرگـــه، جـز در مـواردی کـه در اين قانون اســاســی صريـحاً ذکر گرديــده، بــا اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادهٔ يکصد و چهاردهم:

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړیو څلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرګه دا غوښتنه ومني.

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

یوسلو پنځلسمه ماده :
د لویې جرګې د جریان په وخت کې ددې اساسي قانون (دیوسلویوومې) او (یوسلودویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقیږي.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

اووم فصل
قضاء

فصل هفتم
قضاء

یوسلو شپاړسمه ماده:
قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ستره محکمه د ستر قضایي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوې په سرکې ځای لري.

مادهٔ یکصد و شانزدهم:
قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

یوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مادهٔ یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تایید او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (یوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت، په پیل کې په دې ترتیب ټاکل کېږي:

عضو که از طرف رئیس جمهور با تائید ولسی جرگه و با رعایت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ یکصد و هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړیو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غړی د سترې محکمې د رئیس په توګه ټاکي.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (یوسلو اوه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پایه له خپلو وظیفو څخه نه عزلېږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظایف شان عزل نمی شوند.

یوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی باید لاندیني شرایط ولري:

مادۀ یکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :

د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

نصوص این قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان تأمین نموده، وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمایم."

یوسلو شلمه ماده :

د قضائیه قوی په صلاحیت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

مادۀ یکصد و بیستم:

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاویی است که از طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول دولت، به حیث مدعی یا مدعی علیه در پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

یوسلو یو ویشتمه ماده :

له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي میثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت یا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسیر د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

مادۀ یکصد و بیست و یکم:

بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حا ل کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه و باسي او بل مقام ته یې وسپاري.

مادۀ یکصد و بیست و دوم:

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرۀ صلاحیت قوۀ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

این حکم مانع تشکیل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه ګرځي.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو در ويشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو څلير ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نميگردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و سوم:
با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوۀ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادۀ يکصد و بيست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائيه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دی.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاي ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

دولت، توسط حکومت بـه شورای ملی تقديم می شود.

تطبيق بودجۀ قوۀ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادۀ يکصد و بيست و ششم:

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورۀ خدمت برای بقيه مدت حيات از حقوق مالی دورۀ خدمت مستفيد می شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتی و سياسی اشتغال نورزند.

مادۀ يکصد و بيست و هفتم:

هرگاه بيش از يک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايند و ولسی جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمۀ خاص محول ميگردد.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم مي گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اته ویشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دایرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محکمه کولای شي، په داسي حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوی یا د محاکمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده:
محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یوسلو دېرشمه ماده:
محکمې ترغور لاندې قضایاوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که د غور لاندې قضایاوو له جملي څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د

مادهٔ یکصد و بیست و هشتم:
در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد.

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حا ل علنی باشد.

مادهٔ یکصد و بیست و نهم:
محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصد و سی ام:
محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.

هرگاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احـــكامو لـه مخي او پـه هغـو حـدودو کـې دننـــه چـــې دې اساســي قانـــون ټاکلي، قضيه پـــه داسـي ډول حـل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښه توگه تأمين کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که ایـن قـانون اساسی وضـع نمـوده، قضیه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نمایند که عـدالت را بـه بهتـرین وجه تأمین نماید.

يوسلو يو دېرشمه ماده :
محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشـيع د مـذهب حکمونـه د قـانون لـه احکامو سره سم تطبيقوي.

مادۀ یکصدو سی و یکم:
محـاکـم برای اهل تشیع، در قضایای مـربـوط بـه احـوا ل شخصیه، احکـام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

پـه نـورو دعـوو کـې هـم کـه پـه دې اساسـي قـانون يـا نـــورو قـوانيـنـو کـې حکـم مـوجـود نـه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در سـایـر دعـاوی نیـز اگـر در ایـن قـانون اساسی و قـوانین دیگر حکمـی موجـود نباشـد، محـاکم قضـیه را مطـابق بـه احکـام ایـن مـذهب حـل و فصل می نمایند.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :
قـاضيـــان د ســترې محکمـــې پـــه پيشـــنهاد او د جمهـــور رئـــيس پـــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و سی و دوم:
قـضـات بـه پیشـنهـاد سـتـره مـحکمـه و منظـوری رئـیس جمهـور تعیین می گردند.

د قاضـيانو مقـرري، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمـې صلاحيت دی.

تقـرر، تبـدل، تـرفیع، مؤاخـذه و پیشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکـام قـانون از صـلاحیت سـتره محکمه می باشد.

سـتره محکمــه د اجرايــي او قضــايي چارو د ښه تنظيم او د لازمـو اصلاحاتو د تـأمين لپـاره، د قضـائيه قـوې،

ستره محکمه بـه منظـور تنظیم بهتر امـور اجرایـی و قضایـی و تـأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري د پرشمه ماده :
كه قاضي د جنايت په ارتكاب متهم شي، ستره محكمه د قانون له حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمه دده د دفاع تر اوريدو وروسته اتهام وارد وبولي، جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد كوي د جمهور رئيس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظيفې څخه عزل او د قانون له حكمونو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور د پرشمه ماده:
دجرمونو كشف د پوليس په وسيله او دجرمونو تحقيق او په محكمه كې پر متهم باندې د دعوا اقامه دڅارنوالۍ له خوا، د قانون له احكامو سره سم كيږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشكيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالى د قانون له لياري تنظيميږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشف او تحقيق د خاص قانون له

قوۀ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادۀ يكصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتكاب جنايت متهم شود، ستره محكمه مطابق به احكام قانون به حالت قاضی رسيدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيكه ستره محكمه اتهام را وارد بداند پيشنهاد عزلش را به رئيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی متهم از وظيفه معزول و مطابق به احكام قانون مجازات می شود.

مادۀ يكصد و سی چهارم:
كشف جرايم، توسط پوليس و تحقيق جرايم و اقامۀ دعوا عليه متهم در محكمه، از طرف څارنوالی مطابق به احكام قانون صورت ميگيرد.

څارنوالی جزء قوۀ اجرائيه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشكيل، صلاحيت و طرز فعاليت څارنوالی توسط قانون تنظيم ميگردد.

كشف و تحقيق جرايم وظيفوی منسوبين قوای مسلح، پوليس و موظفين امنيت ملی، توسط قانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليارې تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مرکزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل کېږي چې د هرې يوې په سرکې يو وزير وي.

دمحلي اداري واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخي او تشکيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له ليارې تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ يکصدوسی وششم :
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارۀ مرکزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد که در رأس هر کدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي چارو د گړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختگ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

يوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرگه جوړېږي.

د ولايتي جرگې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرگه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توگه ټاکي.

يوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولايتي جرگه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنگه چې په قوانينوکې څرگنده شوې، برخه اخلي اوپه ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرگه خپلې وظيفې د محلي

مادۀ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفويض می نمايد.

مادۀ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

مادۀ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړيږي.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيميږي.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيليږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

په ښارواليو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيميږي.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

مادۀ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

مادۀ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونـــو د تعـــــمیل او د منـــدرجو ارزښتونو د تـــأمیـــن لپـــاره لازمـي اداري جوړوي.

و تـــأمیـــن ارزشهـــای منـــدرج ایـــن قـــانـــون اســـاسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

نهم فصل
اضطراري حالت

فصل نهم
حالت اضطرار

یوسلو دري څلویښتمه ماده:
کـه د جګـړې، د جګـړې دخطـر، وخـیم اغتشـاش او طبیعـي آفـاتو او یـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طریقـه چې پـه اساسـي قانون کې ټاکل شوې، ناشونې وګرځي د جمهور رئیس له خوا د ملي شورى په تائید د هېواد په ټولو او یا ځینې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

مادۀ یکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـیم، آفـات طبیعـی و یـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیـات ملی از مجرایی کـه در قانـون اساسی تعیین شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـیس جمهــور بـا تائید شورای ملی در تمـام یا بعضی از سـاحـات کشـور اعلان می شود.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو میاشـتو زیـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره یې د ملي شورى موافقه شرط ده.

هرگاه حالت اضطرار بیش از دو مـاه دوام نماید، برای تمدید آن، موافقت شورای ملی شرط است.

یوسلو څلورڅلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کـولای شي د ملي شـورى او د سـترې محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځینې صلاحیتونه حکومت ته انتقال کړي.

مادۀ یکصد و چهل و چهارم:
در حــالــت اضـطرار رئـیس جمهــور می تواند بـه مشـورۀ رؤسـای شورای ملـی و سـتره محـکمـــه، بعضـی از صـلاحیت هـای شـــورای ملـی را بـه حکومت انتـقال دهد.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

مادۀ یکصد و چهل و پنجم:
در حــالت اضطرار، رئیس جمهور می تـــواند بعد از تائید روسای شـــورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د يرشمه ماده؛

۳- داوه د يرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د يرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديديږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پاي ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروی اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازې د هغوی د حقوقو د ښيګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شوری د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادهٔ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادهٔ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادهٔ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړيږي او د تعديل طرح تياروي.

شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايريږي.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر میگردد.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ يږي.

هرگاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل یازدهم
احکام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او د سترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و یکم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، روسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معامله انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

مادهٔ یکصد و پنجاه دوم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضيان نشي كولاى د وظيفې د تصدى، په موده كې نور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:
قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواكونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت كاركوونكى نشى كولى د وظيفې دتصدى، په موده كې په سياسي گوندونو كې غړيتوب ولري.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:
د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو اوسترې محكمې د غړو او لوى څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسيله چې قانون يې ټاكې ثبت، څېړل كېږى او خپرېږى.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:
د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شورى رئيسانو او غړيو، د سترې محكمې غړيو، قاضيانو او لوى څارنوا ل ته د قانون له حكمونو سره سم، مناسب معاش ټاكل كېږى.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هېواد كې د خلكو عمومي

څارنوال و قضات نمى توانند در مدت تصدى وظيفه به مشاغل ديگرى اشتغال ورزند.

مادۀ يكصد و پنجاه و سوم:
قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قواى مسلح و پوليس و منسوبين امنيت ملى، در مدت تصدى وظيفه نمى توانند در احزاب سياسى عضويت داشته باشند.

مادۀ يكصد و پنجاه و چهارم:
دارايى رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضاى ستره محكمه و لوى څارنوال قبل و بعد از دورۀ خدمت، توسط ارگانى كه در قانون تعيين ميگردد، ثبت، رسيدگى و نشر مى شود.

مادۀ يكصد و پنجاه و پنجم:
براى معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، قضات و لوى څارنوال مطابق به احكام قانون معاش مناسب تعيين ميگردد.

مادۀ يكصد و پنجاه و ششم:
كميسيون مستقل انتخابات براى اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تائید تعینېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادۀ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادۀ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادۀ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورۀ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشپږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شورى او محلي جرګو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان د پرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملی با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در اين قانون اساسی تا زمان تأسيس اين شوری به حکومت تفويض می شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ يکصد و شصت و يکم :

شورای ملی، وظايف و صلاحيت های خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملی شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسی تشکيل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظيفه می نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرايی و قضايی دولت با رعايت حکم فقرۀ چهارم مادۀ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملی شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library